

**MINISTER
ROLNICTWA I ROZWOJU WSI**

Warszawa, 24 lutego 2022 r.

Znak sprawy: RYB.rm.058.1.2022

**Pan
Tomasz Grodzki
Marszałek Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej**

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na oświadczenie Pana Senatora Stanisława Gawłowskiego, złożone podczas 35 posiedzenia Senatu RP w dniu 12 stycznia 2022 r., w sprawie pomocy za obecne oraz planowane zakazy połowów różnych gatunków ryb na Morzu Bałtyckim i brakiem rekompensat finansowych dla rybaków, przekazuję następujące wyjaśnienia.

Odnosząc się do kwestii wprowadzanych zakazów połowu niektórych gatunków ryb w Morzu Bałtyckim podkreślić należy, że zgodnie z przepisami rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1380/2013 z dnia 11 grudnia 2013 r. w sprawie wspólnej polityki rybołówstwa, zmieniającego rozporządzenia Rady (WE) nr 1954/2003 i (WE) nr 1224/2009 oraz uchylającego rozporządzenia Rady (WE) nr 2371/2002 i (WE) nr 639/2004 oraz decyzję Rady 2004/585/WE (Dz. Urz. UE L Nr 354, str. 22, z późn. zm.), dalej „rozporządzenie (UE) nr 1380/2013”, istnieje obowiązek ustanowienia środków ochronnych na rzecz żywych zasobów morza, z uwzględnieniem dostępnych opinii naukowych, technicznych i ekonomicznych, obejmujących w stosownych przypadkach sprawozdania przygotowane przez Komitet Naukowo-Techniczny i Ekonomiczny ds. Rybołówstwa i inne organy doradcze, jak również z uwzględnieniem opinii otrzymanych od komitetów doradczych, które powołano dla odpowiednich obszarów geograficznych lub dziedzin kompetencji, oraz wspólnych rekomendacji wydanych przez państwa członkowskie.

Powyższy obowiązek stanowi realizację celu Wspólnej Polityki Rybołówstwa (WPRyb) w postaci konieczności dążenia do osiągnięcia współczynnika eksploatacji ryb na poziomie maksymalnego podtrzymywalnego połowu (MSY) lub powyżej tego poziomu. Jak wynika z art. 2 ust. 2 rozporządzenia (UE) nr 1380/2013, w celu osiągnięcia stopniowej odbudowy i zachowania populacji stad ryb powyżej poziomów biomasy zdolnych do uzyskania maksymalnego podtrzymywalnego połowu, wskaźnik eksploatacji oparty na maksymalnym

podtrzymywalnym połowie należy osiągnąć w miarę możliwości do 2015 r., a w stopniowy, narastający sposób w odniesieniu do wszystkich stad – najpóźniej do 2020 r.

Środki ochronne, często wpisujące się w plany wieloletnie w tym zakresie, służą zapewnieniu, aby eksploatacja żywych zasobów morza pozwalała na odtwarzanie i utrzymywanie populacji poławianych gatunków ryb w perspektywie długoterminowej, a tym samym zapewnienie dostępu do żywych zasobów morza przyszłym pokoleniom. Realizacja celów Unii w tym zakresie, w myśl zasad zawartych w przepisach ustanawiających finansowe ramy WPRyb, a więc EFMR na lata 2014-2020 (rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 508/2014 z dnia 15 maja 2014 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenia Rady (WE) nr 2328/2003, (WE) nr 861/2006, (WE) nr 1198/2006 i (WE) nr 791/2007 oraz rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1255/2011 (Dz. U. UE. L. z 2014 r. Nr 149, str. 1, z późn. zm.)), a następnie EFMRiA na lata 2021-2027 (rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1139 z dnia 7 lipca 2021 r. ustanawiające Europejski Fundusz Morski, Rybacki i Akwakultury oraz zmieniające rozporządzenie (UE) 2017/1004 (Dz. Urz. UE L z 2021 r. Nr 247, str.1)), nie stanowi przesłanki do udzielania rekompensat finansowych na rzecz podmiotów trudniących się połowem ryb. Celem podejmowanych przez Unię Europejską działań jest bowiem, jak wskazano wcześniej, odbudowa zasobów ryb.

Jednym z istotnych instrumentów wsparcia w ramach funduszy, będącym odpowiedzią na brak możliwości połowu cennych ekonomicznie gatunków ryb jest działanie Tymczasowe zaprzestanie działalności połowowej. Należy jednak podkreślić, że – zgodnie ze stanowiskiem Komisji Europejskiej – działanie to nie może być rozumiane jako rekompensata za zmniejszone kwoty połowowe lub wprowadzenie zakazu ukierunkowanych połowów niektórych gatunków ryb. Działanie to musi być połączone z wdrożeniem przez KE lub państwo członkowskie nadzwyczajnych środków ochronnych, o których mowa w art. 12 czy art. 13 rozporządzenia (UE) nr 1380/2013 lub środków ochrony przez państwo członkowskie, o których mowa w art. 7 rozporządzenia (UE) nr 1380/2013, wykraczających poza ograniczenia ustanowione przez powszechnie obowiązujące przepisy prawa UE. Zmniejszenie całkowitego dopuszczalnego połowu danego gatunku (czy wprowadzenie całkowitego zakazu połowu np. dorsza) nie stanowi podstawy do udzielania świadczeń o charakterze kompensacyjnym.

W 2019 r. w związku z drastycznym pogorszeniem się zasobów dorsza stada wschodniego Komisja Europejska, na podstawie art. 12 rozporządzenia (UE) nr 1380/2013, wydała rozporządzenie wykonawcze 2019/1248 z dnia 22 lipca 2019 r. ustanawiające środki w celu zmniejszenia poważnego zagrożenia dla ochrony stada dorsza atlantyckiego (*Gadus morhua*) ze wschodniej części Morza Bałtyckiego, które stanowiło przedmiotowy nadzwyczajny środek ochronny i pozwoliło na wykorzystanie środków finansowych w ramach EFMR 2014-2020 w postaci dofinansowania dla polskich rybaków, za tymczasowe zaprzestanie działalności połowowej.

Następujące po rozporządzeniu KE rozporządzenie Rady UE ustalające uprawnienia do połowów na rok 2020, ustanawiające kwotę połowową dorsza wschodniego na poziomie "0" oraz umożliwiające jedynie przyłów tego gatunku podczas prowadzenia ukierunkowanych połowów innych gatunków ryb, stanowiąc realizację działań Rady w zakresie jej traktatowych prerogatyw, nie mogło już być zakwalifikowane jako nadzwyczajny środek ochrony, nie stanowiło tym samym podstawy do wypłaty środków o charakterze kompensacyjnym dla rybaków z obszaru Morza Bałtyckiego, którzy zostali bezpośrednio dotknięci zakazem połowów wskazanego gatunku.

Rozporządzenia Rady UE w ww. zakresie każdorazowo przyjmowane są, w oparciu o zasady WPRyB oraz biorąc pod uwagę doradztwo naukowe Międzynarodowej Rady Badań Morza (ICES). W myśl przywołanych opinii naukowych, stanowiących podstawę opracowania wniosku ustawodawczego przez Komisję, połowy takich gatunków ryb jak dorsz wschodni, śledź zachodni i łosoś należy wstrzymać ze względu na stale pogarszającą się kondycję wspomnianych stad. Gatunkiem wskazywanym jako ten w najtrudniejszej sytuacji biologicznej, od kilku już lat, był dorsz wschodni. Decyzje Rady UE o wprowadzaniu zakazów ukierunkowanych połowów tego gatunku umożliwiły jednocześnie, choć w ograniczonym zakresie, dalsze prowadzenie połowów innych gatunków ryb (kiedy dorsz może występować wyłącznie jako przyłów).

Mając na uwadze wprowadzone powszechnie obowiązującymi przepisami prawa ograniczenia w prowadzeniu działalności połowowej, instytucja zarządzająca PO RYBY 2014-2020 zaproponowała polskim rybakom realizację działań o charakterze środowiskowym. Dzięki tej inicjatywie, ogłoszono nabory wniosków o dofinansowanie na działania związane ze zbieraniem przez rybaków, masowo zalegających w Bałtyku, utraconych narzędzi połowowych, a także udział w środowiskowych projektach badawczych prowadzonych przez Morski Instytut Rybacki w Gdyni. Na wyżej wymienione cele przeznaczono pokaźne środki finansowe w ramach PO RYBY 2014-2020, których wygospodarowanie wiązało się z koniecznością dokonania zmian w PO RYBY 2014-2020 i uzyskania akceptacji Komisji tj.:

- w ramach zmiany PO RYBY 2014-2020 dokonano zwiększenia alokacji działania „Przyczynianie się do lepszego zarządzania lub konserwacji, budowa, instalacja lub modernizacja stałych lub ruchomych urządzeń służących ochronie i rozwojowi fauny i flory morskiej, przygotowanie planów w zakresie ochrony i zarządzania związanych z obszarami sieci NATURA 2000, obszarów ochrony przestrzennej, zarządzanie, odbudowa i monitorowanie morskich obszarów chronionych, w tym obszarów sieci NATURA 2000, świadomość w kwestii środowiska, udział w innych działaniach mających na celu zachowanie i zwiększenie różnorodności biologicznej oraz usług ekosystemowych” o kwotę 200 000,00 euro. Zmiana ta została zatwierdzona decyzją KE z dnia 21 czerwca 2021 r.

- w ramach zmiany PO RYBY 2014-2020 zaplanowano zwiększenie alokacji działania „Przyczynianie się do lepszego zarządzania lub konserwacji, budowa, instalacja lub modernizacja stałych lub ruchomych urządzeń służących ochronie i rozwojowi fauny i flory morskiej, przygotowanie planów w zakresie ochrony i zarządzania związanych z obszarami

sieci NATURA 2000, obszarów ochrony przestrzennej, zarządzanie, odbudowa i monitorowanie morskich obszarów chronionych, w tym obszarów sieci NATURA 2000, świadomość w kwestii środowiska, udział w innych działaniach mających na celu zachowanie i zwiększenie różnorodności biologicznej oraz usług ekosystemowych” o kwotę 3 639 998 euro oraz zwiększenie alokacji działania „Zbieranie utraconych narzędzi połowowych i odpadów morskich” o kwotę 12 000 000,00 euro. Zmiana ta aktualnie jest uzgadniana z KE.

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, po zatwierdzeniu Programu operacyjnego na lata 2021-2027, w ramach Funduszy Europejskich dla Rybactwa, zamierza przeznaczyć ponad 60 000 000,00 euro na działanie: Trwałe zaprzestanie działalności połowowej, które pozwoli na odejście z rybołówstwa tym armatorom, którzy w wyniku pogarszającego się stanu zasobów ryb Morza Bałtyckiego, nie będą w stanie prowadzić dalszych połowów ryb.

W ramach działań z Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, na rybołówstwo morskie planowane jest przeznaczenie ponad 187 000 000,00 euro.

Podkreślić należy jednak, że wypłata rekompensat za obecne i przyszłe zakazy połowu ryb, ustanawianych rozporządzeniem Rady UE, jest niemożliwa w świetle przepisów z zakresu WPRyb. Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi zamierza umożliwić polskim rybakom dalsze korzystanie ze środków Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury w celu poprawy sytuacji armatorów statków rybackich prowadzących połowy ryb na obszarze Morza Bałtyckiego.

Z poważaniem

z up. Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi
Krzysztof Cieciora
Podsekretarz Stanu
/podpisano elektronicznie/

Klauzula informacyjna o zasadach przetwarzania Państwa/Pani/Pana danych osobowych dostępna jest pod adresem:
www.gov.pl/rolnictwo/polityka-przetwarzania-danych-osobowych